

A GOMBASZAKELLENŐRI KÉPZÉS VIZSGATÉTELEI

A gombaszakértői tananyag tematikailag három nagy fejezetre különül (A. Gomba alaktan, élettan és környezetten, B. Gombafogyasztás és toxikológia és C. A gombák kereskedelmi és piaci ismeretei), ezért 15 olyan komplex tételt tartalmaz, amelyek mindegyik tematikai csoportból tartalmaznak 1-1 kérdést.

Komplex tételek

(zárójelben a tételekhez tartó szakmai kompetenciák sorszáma)

1. Tétel (1, 4, 6, 7, 8, 11, 12)

- A) A gombák alkotó anyagai és a gombasejt felépítése
A gombákat felépítő legfontosabb szervetlen és szerves anyagok (víz, ásványi elemek, nukleinsavak, fehérjék, szénhidrátok lipidek)
A gombasejt felépítése és a sejtalkotók (sejtfal, membránrendszerek, sejtmag, sejszervecskék)
- B) A gombák étkezési felhasználása és táplálkozási értéke
A gombák tápanyagai
Esszenciális aminosavak
Ásványi elem akkumuláció
Dietetikai értékelés
- C) A gomba gyűjtésének és tárolásának feltételei, szabályai. A gomba gyűjtésénél előforduló károsító tényezők
A termőtestek sérülése és bomlása
Befülledés
A tárolási időtartamok

2. tétel (1, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 13)

- A) A nagygombák testszerveződése
Hifa, micélium (ennek módosulásai), termőtest, spóra
- B) A gombafogyasztás lehetséges veszélyei. A gombafogyasztás okozta – nem mérgező eredetű – károsodások
Képzelt gombamérgezés
Rosttartalom okozta gyomorpanaszok
Trehalóz intolerancia
- C) A gombák kereskedelmének és felhasználásának jogi szabályozása. Ellenőrzési, minősítési jogok és köteleességek a gomba forgalmazása és felhasználása során

3. Tétel (2, 7, 9, 8, 13, 14)

- A) A gombák rendszerezése és nevezéktana
A nagygombák helye az élővilágon belül.
A tömlős és bazídiumos gombák rendszertani felosztása.
Rendszertani kategóriák.
A gombák elnevezése.
- B) A mérgezés és a mérgezés fogalma. A mérgezés létrejöttének feltételei

A különböző toxintípusok
Befolyásoló tényezők

C) A gomba forgalomba hozatalának feltételei és körülményei. A gombaárúsítás engedélyezése és dokumentumai

4. Tétel (1, 9, 11, 13, 14)

A) A nagygombák szaporodása

A tömlősgombák és a bazídiumos gombák ivaros szaporodása

Ivartalan szaporodás

B) A gombatoxinok és a mérgező gombák csoportosítása veszélyesség szempontjából.

Csoportosítás kémiai szerkezet alapján

Csoportosítás a gomba rendszertani helyzete alapján

C) A gomba árúsítását kizáró tényezők. Az árúsításra, étkezésre alkalmatlan gomba kezelése. A gomba forgalomból történő kivonásának szempontjai, dokumentumai

5. Tétel (1, 4, 9, 10, 13, 14)

A) A gombák anyagcseréjének sajátosságai

Különbségük az állatoktól és a növényektől.

Tápanyagfelvétel, enzimtermelés, növekedés és fejlődés

B) Gyilkosgalóca mérgezések

Felismerés, akut tünetek

Elhúzódó hatások

Gyógykezelés

C) Az árúsításra engedélyezett vadon termő gombafajok

A fajok felsorolása és jellemzése

6. Tétel (1, 2, 7, 8, 9, 10, 13, 14)

A) Jellemezze a szaprotróf nagygombákat!

Soroljon föl konkrét példákat!

B) Papsapkagomba mérgezések

Felismerés, akut tünetek

Elhúzódó hatások

Gyógykezelés

C) A feltétellel árúsítható és ehető gombafajok.

Feltételek. A külön engedélyezés

7. Tétel (1, 2, 8, 9, 10, 13, 14)

A) Jellemezze a nekrotróf parazita farontó gombákat!

Soroljon föl konkrét példákat!

B) Pókhálósgomba mérgezések

Felismerés, akut tünetek

Elhúzódó hatások

Gyógykezelés

C) A természetből származó gomba árúsításának feltételei, körülményei

Árusítási engedély feltétele

8. Tétel (1, 2, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13)

A) Jellemezze az ektomikorrhizás gombákat!

Mi a kapcsolat lényege? Soroljon föl konkrét példákat!

- B) Az idegrendszerre ható mérgeзések. Susulyka és párduggalóca típusú mérgeзések
Felismerés, akut tünetek
Gyógykezelés
- C) A gombatartósítás célja, módszerei. A tartósított gombakészítmények minősítésének szempontjai.
A gomba tárgyú szabványok

9. Tétel (1, 2, 5, 7, 9, 10, 12, 13)

- A) Ismertesse a tömlős és a bazídiumos gombák legfontosabb termőtest típusait!
Soroljon föl konkrét példákat!
- B) Hallucinogén gombák okozta mérgeзések
Felismerés, akut tünetek
Gyógykezelés
- C) A gomba előtartósítás és gombakonzerválás üzemi feltételei és nyersanyagai. A gombapor készítésének technológiája, a kibocsájtás feltételei

10. Tétel (1, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13)

- A) Melyek a kalapos gombák kalapjának fő ismertető bélyegei?
Soroljon föl konkrét példákat!
- B) Az immunrendszerre ható és allergén gombák
Allergiás reakciók
Az immunreakció kialakulásának tényezői
- C) A nedves gombakészítmények előállításának feltételei, körülményei.
Gombatartósítás hűtéssel, liofilizálással

11. Tétel (1, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13)

- A) Ismertesse a termőrétegtartó típusokat.
Soroljon föl konkrét példákat!
- B) Gyomor-és bélbántalmakat okozó mérgeзések. Diszulfiram típusú mérgeзések
- C) A gombaszáritmányok készítésének feltételei és technológiája.
A szárított gomba tárolása, forgalmazása, állapotának minősítése. A szárított gombakészítmények minősítésének szempontjai.

12. Tétel (1, 4, 7, 10, 11, 12)

- A) Melyek a kalapos gombák tönkjének főbb megkülönböztető ismertető bélyegei?
- B) Az elsősegélynyújtás általános elvei gombamérgeзés esetén
- C) Ismertesse azokat a gombafajokat, melyek hazai szempontból és a világ gombatermesztésében a legjelentősebbek!

13. Tétel (2, 3, 9, 10)

- A) A gombákra ható környezeti tényezők. A víz és a hőmérséklet jelentősége a gombák életében.
Milyen tényezők szabályozzák a termőtestképzést?
- B) A gombák azonosítása mérgeзés esetén. Gombamérgeзések előfordulása hely és évszak, illetve időjárás szerint.
Kémiai és mikroszkópos eljárások.
- C) A csiperketermesztés rövid jellemzése, technológiai szakaszai

14. Tétel (2, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 12, 13)

- A) Hogyan befolyásolják a földrajzi és a talajviszonyok a gombák megjelenését?
A vegetációtípusok és a nagygombák
- B) A gombamérgezések megelőzése. A gombamérgezések bejelentése.
A gombaforgalom egészségügyi ellenőrzése
- C) A laskagomba termesztés rövid jellemzése, technológiai szakaszai

15. Tétel (2, 4, 7, 12, 13)

- A) Az emberi tényezők szerepe a gombák életében és környezeti viszonyaiban
A gombákat károsító tényezők. A gombák védelme.
- B) Gyógyhatású nagygombák
- C) A sii-take gomba és egyéb, hazánkban ritkábban termesztett gombák termesztése